

**VERENIGING TOT BEHOUD VAN OUD,
GROEN EN LEEFBAAR VOORSCHOTEN**

Nieuwsbrief

47^e jaargang, nr. 2

Juni 2015

ACTIVITEITEN, vanaf pagina 16

Open Monumentendag

Zaterdag 12 september van 10.00-17.00 uur

Excursie door park en tuinen van Beresteijn en Berbice

Zaterdag 26 september vanaf 9.30 uur

Rondleiding langs de kunstcollectie in de voormalige Zilverfabriek

vrijdag 30 oktober

Colofon

Vereniging

De vereniging is in 2003 opgericht en is een voortzetting van de Stichting tot behoud van Oud, Groen en Leefbaar Voorschoten.

Het doel van de vereniging is het behouden van de historische waarden van Voorschoten, met name door te bevorderen dat karakteristieke panden, gevels, werken en beplantingen binnen de gemeente in stand gehouden worden en beschermd, behouden, onderhouden en gerestaureerd worden alsmede door het bevorderen van een goede planologische invulling van Voorschoten en van een goed leefmilieu aldaar.

Bestuur van de Vereniging

Stan Dessens	Voorzitter	Van Hamellaan 46	071 561 6381
Jan Willem Sentrop	Secretaris	Pr. Margrietlaan 32	071 561 6694
Emile de Haas	Penningmeester	Veurseweg 113	071 561 7108
Karel de Beer	Bestuurslid	Sixlaan 76	071 561 8301
Yvonne Lampe	Bestuurslid	Karel Doormanlaan 11	071 562 0494
Bart van Oirsouw	Bestuurslid	Sweelinckhof 14	06 5254 0076

Ledenadministratie

Ton de Jong, Baron Schimmelpenninck v.d. Oyelaan 54, 2252 EC Voorschoten, tel.nr. 071 561 6113. Wijzigingen in uw lidmaatschap doorgeven via e-mailadres: ledenadministratie@oudgroenenleefbaarvoorschoten.nl of via genoemd postadres.

Nieuwsbrief

De *Nieuwsbrief* verschijnt viermaal per jaar. Kopij kan worden ingeleverd bij: nieuwsbrief@oudgroenenleefbaarvoorschoten.nl of postadres: Karel Doormanlaan 11, 2252 BE Voorschoten. De Redactiecommissie behoudt zich het recht voor om zonder opgave van redenen ontvangen artikelen niet te plaatsen dan wel aan te passen.

Redactiecommissie *Nieuwsbrief*

De Redactiecommissie is als volgt samengesteld: Manon Vonk, Margreetje Kist, Marjolein Altena, Reinier van 't Zelfde en Yvonne Lampe (voorzitter).

Verspreiding

De distributie van de *Nieuwsbrief* wordt gecoördineerd door Helen Raap, tel.nr. 071-561 2754. In Voorschoten bezorgen leden de *Nieuwsbrief*.

Website en e-mailadres

Het website-adres van de vereniging is www.oudgroenenleefbaarvoorschoten.nl
Het e-mailadres van de vereniging is bestuur@oudgroenenleefbaarvoorschoten.nl

Contributie en donaties

De minimumcontributie bedraagt voor het kalenderjaar 2015 € 7,50. U kunt ook een lidmaatschap voor het leven afsluiten voor € 150.

De contributie is verschuldigd per 1 januari van enig jaar en zal door middel van een acceptgirokaart die bij de *Nieuwsbrief* is gevoegd, worden geïncasseerd. Naast de contributie zijn giften voor de vereniging altijd van harte welkom. Het rekeningnummer van de vereniging is IBAN NL 87 INGB 0002 3073 45.

Inhoudsopgave

Pagina

Van de voorzitter	4
Actualiteit	6
Verslag Algemene Ledenvergadering	7
Voorschoten herontdekt	14
Open Monumentendag	16
Activiteiten	20
Mar Eelkema, een markante vrouw	23
Aan het juiste adres	25
Leuk om te weten	26
Korte berichten	28
Nieuwe leden	28

Duivenvoordecorridor: groen of rood?

Ons dorp heeft nog maar weinig buitengebied. Aan de noordkant zijn Leiden en Voorschoten tot aan de Korte Vliet volgebouwd, aan de oostzijde van Voorschoten loopt de bebouwing tot aan de Vliet, aan de westkant is tot aan de spoorlijn alleen nog het land van boer Rodenburg niet bebouwd en in het zuiden...

Ja, in het zuiden richting Leidschendam hebben we tussen de bebouwde kom van Voorschoten en Leidschendam een mooi, open gebied: de Duivenvoordecorridor. Nu de meeste kassen verwijderd zijn, genieten we des te meer van dit open gebied. Maar dat blijft niet zo als we alles op zijn beloop laten. Aan de Leidschendamse kant zijn vijf 'buitenplaatsen' gepland met mooie namen als Vlietlust, De Belvédère, Oostbosch, Leythof en Noorthey, maar wel met 260 woningen. Dat zullen er niet minder worden nu het vorige college van Leidschendam-Voorburg over de financiële tekorten van dit gebied is gestruikeld. In feite zijn dit kleine woonwijkjes in het groen.

Aan de Voorschotense kant dreigen we dezelfde kant op te gaan. Ten zuiden en ten noorden van de Kniplaan komt een woonwijkje op de plaats waar voorheen de kassen stonden of waar ze nu nog staan. Ten noorden van de Kniplaan (op de plaats van het voormalige tuincentrum van J.C. de Groot) zijn zo'n 40 huizen gepland met een bebouwd oppervlak van 4000 m² en ook weer met zo'n mooie naam Roosenhorst. Maar wel goed voor een totaal beslag van 4 ha. Ten zuiden van de Kniplaan blijven de kassen vooralsnog staan, maar dreigt eenzelfde ontwikkeling. Wat zijn we dan opgeschoten?

Huizen in plaats van kassen en het uitgangspunt was 'van glas naar gras'. Al vele malen hebben we onze bezwaren daartegen laten horen, maar de gemeente stelt daartegenover dat het geld dat is besteed aan de uitkoop van het glas nu eenmaal moet worden terugverdiend. Alsof natuur geen waarde heeft. Wat niet kan praten heeft toch geen stem en dus zijn natuur en dieren ongehoord, tenzij mensen ze een stem geven. Dat willen wij doen en velen met ons. Maar dan moeten we ons wel laten horen.

Kunnen we het aan volgende generaties uitleggen dat we ook Leidschendam en Voorschoten nog verder naar elkaar hebben laten toegroeien dan nu al het geval is?

Hebben al niet talloze nota's van rijk, provincie en gemeenten een onversneden pleidooi gehouden voor het openhouden van gebieden als de Duivenvoordecorridor?

Kunnen we het niet laten om alles vol te bouwen, ook als dat niet nodig is voor de woningbehoefte maar puur om het geld?

Wij vinden dat alle bestuurslagen in Nederland eens waar moeten maken dat ze er echt voor gaan om groene zones in de Randstad te behouden. Papier is geduldig lijkt het wel. Wat hebben we aan al die nota's en beleidsplannen als de bestuurslagen zich er toch niets aan gelegen laten liggen?

Wij bepleiten een breed overleg van alle partijen die zich om de Duivenvoordecorridor bekommeren aan Voorschotense en aan Leidschendamse kant. Een oproep aan Rijk, provincie en gemeenten, aan publieke en private partijen:

Ga met elkaar om de tafel zitten en red wat nu nog gered kan worden.

Stan Dessens

RijnlandRoute

Zoals bekend hebben wij beroep aangetekend tegen de vaststelling van het Provinciaal Inpassingsplan (PIP). In totaal zijn er 51 beroepen ingediend. De provincie heeft een verweerschrift opgesteld tegen deze beroepen.

Op onze beurt hebben we een reactie opgesteld en zullen we die reactie tijdig, voor de mondelinge behandeling bij de Raad van State, indienen. De behandeling en de uitspraak worden na de zomervakantie verwacht.

Overleg met de wethouders

Op 15 juni hebben we een gesprek met de wethouders. Op de agenda staan onder andere:

- Duivenvoordecorridor;
- Structuurvisie;
- ontwikkelingen bij het station;
- ontwikkelingen in de Vlietwijk.

Open Monumentendag

Open Monumentendag komt eraan met vijf nog niet eerder voor bezoek opengestelde monumenten. En na een jaartje afwezigheid is ook de Donkwoning met tuin weer van de partij. Noteer de datum alvast: 12 september, en lees over de nieuwe monumenten en over het thema van Open Monumentendag verderop in dit nummer.

Verslag van de Algemene Ledenvergadering, gehouden op 25 maart 2015

Aanwezig: 55 leden

1. Opening en agenda

De voorzitter opent de vergadering en heet de aanwezigen van harte welkom. Hij verzoekt iedereen de presentielijst te tekenen. De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. Mededelingen

Roel Lanting en Rinze Hofman, auteurs van de nieuwe *Bomenroute door het groene hart van Voorschoten*, geven een toelichting op het verschijnen van de routebeschrijving.

Tijdens de Bomenplantdag op 18 maart jl. is de nieuwe bomenroute gepresenteerd en aan de deelnemende schoolkinderen meegegeven. Alle leden in Voorschoten hebben de nieuwe route inmiddels ontvangen. De bomenroute uit 1994 was verouderd: twaalf van de daarin beschreven bomen zijn inmiddels verdwenen. Aan de voorzitter wordt officieel het eerste exemplaar uitgereikt, overigens vergezeld van de rekening van de drukker!

De voorzitter roemt de publiek-private samenwerking tussen gemeente en OGLV die de totstandkoming van de nieuwe bomenroute mogelijk heeft gemaakt. De gemeente heeft de nieuwe tegels met de namen van de bomen langs de route geplaatst.

3. Verslag van de Algemene Ledenvergadering van 5 maart 2014

Over dit verslag zijn geen opmerkingen. Het wordt onder dankzegging aan de secretaris vastgesteld.

4. Jaarverslag 2014

De voorzitter stelt dit per bladzijde aan de orde. Er blijken geen vragen of opmerkingen te zijn.

De voorzitter memoreert het afscheid van enkele commissieleden. Fer von der Assen heeft afscheid genomen van de Planologiecommissie vanwege zijn verkiezing als gemeenteraadslid. Ook Leo van Vliet, die tien jaar het secretariaat van de commissie voerde. Ineke Kouwenhoven heeft de Redactiecommissie van de *Nieuwsbrief* verlaten vanwege haar verhuizing naar elders.

Hanneke Hoyng heeft afscheid genomen van de Activiteitencommissie.

De voorzitter dankt de genoemden voor hun inzet in deze commissies.

De Activiteitencommissie bestaat nu uit Liesbeth Sentrop, Fietje Cramer en Henny van der Klis. Het is de bedoeling jaarlijks ongeveer zes activiteiten voor de leden te organiseren. Het bestuur heeft een budget uitgetrokken voor een aantal activiteiten; soms wordt een eigen bijdrage van de deelnemers gevraagd, maar het streven is dit alleen bij kostbare activiteiten te doen.

5. Financiële verantwoording 2014

Henk Wijckerheld Bisdom vraagt of de voorraad boeken op de balans is gewaardeerd tegen kostprijs. Verder wil hij weten waarvoor het op de balans opgenomen boekenfonds zal worden aangewend.

De penningmeester licht toe dat momenteel de financiële verantwoording plaatsvindt van de druk van het boek *Begeerlijk Berbice*, dat door de vereniging gedeeltelijk is voorgefinancierd. De bestemming van het fonds kan pas plaatsvinden na verkoop van de huidige voorraad boeken omdat deze voorraad pas dan te gelde is gemaakt. Het bestuur zal daarover te zijner tijd een beslissing nemen. De waardering is inderdaad tegen kostprijs.

De voorzitter benadrukt dat de uitgave van *Begeerlijk Berbice* een profijtelijke zaak is geworden. We moesten een tweede druk uitbrengen om aan de vraag te kunnen voldoen. De bestemming van het fonds komt later in het bestuur ter sprake. Een mogelijke bestemming zou kunnen zijn: het uitbrengen van een ander mooi boek. Verkoop van de huidige voorraad boeken is dus wel de voorwaarde daarvoor. Het verhaal van de beer en de huid.

Er zijn over de financiële jaarstukken geen verdere vragen.

6. Beroep tegen het Provinciaal Inpassingsplan RijnlandRoute (PIP)

De voorzitter memoreert dat over de RijnlandRoute in deze vergadering al verschillende malen is gesproken. De laatste fase van de besluitvorming door de provincie is de vaststelling van het PIP door Provinciale Staten van Zuid-Holland.

Indienen van een beroep tegen dat besluit was logisch omdat de vereniging daartegen was en is. Het gaat om een zeer duur project, nut en noodzaak zijn niet aangetoond en er is sprake van een ernstige aantasting van natuur en milieu. Omdat het besluit onder de Crisis- en herstelwet valt, gold een zeer korte beroepstermijn. Daarom is het beroep inmiddels bij de Raad van State ingediend. De voorzitter vraagt of de leden hierachter kunnen staan. Stemt de ALV hiermee in? Het zou prettig zijn te weten dat de vereniging hier echt achter staat. De indiening van het beroep wordt door de vergadering met een applaus ondersteund.

Naar aanleiding van een artikel in *Groot Voorschoten* (kop: Rijnlandroute gaat niet langs RvS) wordt vanuit de vergadering om toelichting gevraagd. De voorzitter antwoordt dat het hier gaat over het verzoek om een voorlopige voorziening. Onze vereniging vond dat niet nodig, het Bewonersgroepenoverleg wel. De landsadvocaat heeft nu namens de provincie ZH en de minister van I&M (die twee tracébesluiten heeft genomen voor de aansluiting van de RijnlandRoute op de A4 en de A44) toegezegd dat in 2015 niet begonnen zal worden met de aanleg van de RijnlandRoute. Daarom is het verzoek om een voorlopige voorziening ingetrokken. Dat verzoek kan, zolang het beroep loopt, herhaald worden, mocht dat nodig zijn. Wij hopen dat de rechter het beroep gegrond zal verklaren. In totaal zijn 92 beroepen ingesteld tegen de besluiten van Provinciale Staten en van de minister van I&M.

Vanuit de vergadering wordt gevraagd of de komende nieuwe samenstelling van het provinciebestuur nog van invloed zal zijn op de aanleg van de RijnlandRoute. De voorzitter wijst erop dat de huidige coalitiepartijen, die tot de aanleg hebben besloten, met elkaar verder willen. Het is evenwel wellicht de vraag of de provincie zich met de aanleg van de RijnlandRoute financieel niet zodanig heeft vastgelegd dat de besluitvorming daarover wordt opengebroken, omdat men met de financiering van andere beleidsdoelen in de knel komt. Dat lijkt voorlopig echter niet te verwachten.

De voorzitter is blij met de steun vanuit de vergadering voor het ingestelde beroep.

7. Verslag Kascommissie 2014

Esmée van Herk en Cees de Vormer hebben als Kascommissie de boeken over 2014 bekeken. Esmée rapporteert aan de vergadering. De financiële verantwoording is met grote zorgvuldigheid opgezet en de huidige financiële positie van de vereniging ziet er goed en gezond uit. Zij leest een verklaring voor, waarbij de ALV wordt voorgesteld de financiële stukken goed te keuren en het bestuur decharge te verlenen voor het gevoerde financiële beheer.

8. Decharge van het bestuur voor de financiële verantwoording 2014

Deze wordt door de vergadering onder applaus verleend.

9. Benoeming Kascommissie 2015

Esmée van Herk is opnieuw bereid in de Kascommissie zitting te nemen. Marco van der Meij stelt zich vanuit de vergadering beschikbaar. Beiden worden benoemd.

10. Begroting 2015

De penningmeester uit zijn zorg over de vergoeding van de gemeente voor de organisatie van de Open Monumentendag (OMD). De gemeente zou naar verluidt deze bekostiging niet willen continueren en verwijst daarbij naar het eigen vermogen van de vereniging. De OMD wordt op verzoek van de gemeente door onze vereniging georganiseerd. Wij doen dat als opdrachtnemer voor heel Voorschoten. Het argument van de gemeente (het vermogen van OGLV is voldoende) is, gelet op die achtergrond, onjuist.

De voorzitter geeft aan dat dit een stevig punt van overleg met de gemeente zal worden. Het is zeer de vraag of de vereniging de organisatie van de OMD kan voortzetten als de gemeente haar financiële verantwoordelijkheid hiervoor niet langer wil nemen. Vanuit de vergadering wordt de vraag gesteld of de bescheiden minimumcontributie voor dit doel niet wat verhoogd zou kunnen worden.

De penningmeester zet uiteen dat de financiën van de vereniging bij de huidige hoogte van de contributie gezond zijn. Velen maken nu al meer over dan het minimumbedrag van € 7,50. Het is niet nodig dat de vereniging meer eigen vermogen opbouwt.

De voorzitter vult aan dat alleen meer activiteiten kunnen leiden tot een hogere contributie, in die volgorde.

Wim Quik wijst nog op de mogelijkheid van een tijdelijke contributieverhoging voor een specifieke activiteit.

11. Samenstelling van het bestuur van de vereniging

De voorzitter stelt vast dat er geen tegenkandidaten zijn. Twee aftredende leden, Jan Willem van Borselen als secretaris en Rob Verdonk als penningmeester, worden volgens het voorstel door drie nieuwe bestuursleden vervangen. De drie kandidaten zijn: Jan-Willem Sentrop (secretaris), Emile de Haas (penningmeester) en Bart van Oirsouw (bestuurslid en voorzitter OMD). Bij acclamatie en onder applaus van de vergadering worden de drie kandidaat-leden verkozen verklaard. Zij nemen plaats achter de bestuurstafel.

De voorzitter spreekt de scheidende bestuursleden toe.

Jan-Willem van Borselen meldde zich op een goede zaterdagmiddag per telefoon met de vraag of de secretarisfunctie nog vacant was. Dat telefoontje luidde een periode in, waarin het secretariaat van de vereniging bij Jan-Willem in goede handen was. De voorzitter dankt hem voor zijn werkzaamheden en biedt hem een prent aan van het buiten Stadswijk.

Rob Verdonk is zes jaar penningmeester van de vereniging geweest. Hij is een man van weinig woorden, maar zorgde ervoor dat de financiën van de vereniging steeds perfect op orde waren. Hij heeft verder actief meegewerkt aan het in de markt zetten van het boek *Begeerlijk Berbice*. Mede dankzij Robs inzet is de verkoop een succes geworden. De voorzitter biedt hem een prent aan van Ter Wadding.

12. Rondvraag en sluiting

Piet Winkel meldt dat vooraan in het Burg. Berkhoutpark een bord van de vereniging met informatie over de historie van het park stond. Bij de restauratie van het park is dat bord weggehaald. Spreker vindt dat dit bord herplaatst moet worden. Enige restauratie aan het bord lijkt ook nodig: de letters zijn wat vervaagd.

Yvonne Lampe meldt dat vanuit de vereniging overleg met de gemeente gaande is om op de nieuwe “roestborden” bij de parken en landgoederen informatie te plaatsen. Teksten daarvoor zijn in voorbereiding. Henk Wijckerheld Bisdom herinnert eraan dat het door Piet Winkel genoemde bord destijds is aangeboden bij het 25-jarig bestaan van de toenmalige stichting OGLV. Het bord zou inderdaad teruggeplaatst moeten worden. De voorzitter kan zich voorstellen dat de gemeente een zekere eenvormigheid wil betrachten met de voorlichting aan de bezoekers van de parken in de gemeente. Hij zegt toe dat dit punt met de gemeente zal worden opgenomen.

Vanuit de vergadering wordt bepleit de wandel- en fietsroute langs de Voorschotense monumenten van Jane Koopstra opnieuw uit te brengen. De voorzitter zegt toe dat ook dit punt met de gemeente zal worden opgenomen.

Bart van Oirsouw zegt dat er ten behoeve van Open Monumentendag een monumentenkaart komt waarop alle deelnemende Voorschotense monumenten zullen staan. Peter Dordregter zou graag zien dat daarbij ook informatie over de stedenbouwkundige opzet van diverse wijken in Voorschoten aandacht krijgen.

Vanuit de vergadering wordt waardering uitgesproken voor de leuke stukken van Jane Koopstra in *Groot Voorschoten* over de historie en monumenten. Deze complimenten worden aan de ter vergadering aanwezige schrijfster overgebracht.

Een ander lid vraagt zich af waarom de Knippolder niet meer aandacht krijgt; deze dreigt het slachtoffer te worden van de bouwplannen van de gemeente in de Duivenvoordecorridor. De voorzitter suggereert deze vraag voor te leggen aan wethouder Bianca Bremer, die na de pauze zal spreken over de Duivenvoordecorridor.

Is de Planologiecommissie ook betrokken bij de verkeersvisie waar de gemeente mee bezig is? Dit zal aan genoemde commissie worden meegegeven.

Verslag Algemene Ledenvergadering **13**

Gemeld wordt dat de Nederlandse Dendrologische Vereniging deze zomer een rondgang door het Burg. Berkhoutpark zal maken, waarbij alle 150 verschillende bomen in dat park in kaart worden gebracht. (www.dendrologie.nl)

Omdat er niets meer aan de orde is sluit de voorzitter de ALV en nodigt hij de leden uit om na de pauze de beide presentaties bij te wonen.

Pauze

Presentatie Alexander Schimmelpenninck van der Oye over ‘De tuinen van Duivenvoorde, verleden en toekomst’.

Presentatie wethouder Bianca Bremer over de Duivenvoordecorridor

Onder het genot van een drankje wordt door de leden nog wat nagepraat.

Ik woon zelf al meer dan vijftig jaar in Voorschoten en tot voor kort heb ik mij nooit afgevraagd hoelang Voorschoten eigenlijk al op de kaart staat. Recent archeologisch onderzoek toont aan dat de eerste bewoning al dateert uit de Nieuwe Steentijd. Nienke Prangsmā, senior archeoloog bij de Archeodienst, legt uit wat er gevonden is op het Deltaplein.

In het centrum van Voorschoten worden winkels en woningen gebouwd tussen de Koningin Julianalaan en de Schoolstraat, op het voormalige terrein van de Rabobank en op het Deltaplein. Het terrein wordt op de gemeentelijke archeologische verwachtingskaart aangegeven als een gebied met een hoge trefkans op archeologische vondsten uit de Nieuwe Steentijd tot en met de Nieuwe Tijd, circa 5000 voor Chr. tot en met nu. In december 2014 hebben archeologen van Archeodienst (Zevenaar) een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd op het bouwterrein. Over het terrein werden vier proefsleuven gegraven.

Twee vindplaatsen

“We hebben twee vindplaatsen aangetroffen. De eerste betreft nederzettingssporen die dateren uit de Middeleeuwen die laten zien dat Voorschoten, zoals we het nu kennen, vanaf de 9e en 10e eeuw bewoond werd” vertelt Nienke Prangsmā. “De tweede vindplaats ligt dieper. De datering daarvan is nog niet helemaal zeker, maar valt waarschijnlijk in de Prehistorie tot de Nieuwe Steentijd en dan hebben we het over ongeveer 5000 tot 3000 jaar voor Chr., waarna de Nieuwe Steentijd over gaat in de Bronstijd.

Kuilen en aardewerk

“We hebben sporen van kuilen gevonden. Aardewerk geeft over het algemeen een goede aanwijzing van de tijd omdat ook toen al aardewerk onderhevig was aan de mode. Bij de proefsleuven hebben we aardewerk gevonden dat verwijst naar de Vlaardingse cultuur, die dateert uit het Midden-neolithicum (Nieuwe Steentijd). Dat is echter op basis van één klein scherfje, dus dat behoeft echt nog nader onderzoek.”

Bijl

“De bijl die we hebben gevonden, is echt een leuke vondst. Die hebben we gevonden in een waterput uit de Middeleeuwen. Zelfs de houten steel zat er nog aan. Dat is echt heel bijzonder. Door de hoge grondwaterstand waarmee we in dit gebied te maken hebben, is het zo goed bewaard gebleven.”

Bevindingen

Het werk op het Deltaplein zelf is klaar. “Wij gaan nu de vondsten wassen en bekijken wat het precies is. Daarnaast gaan we goed kijken naar de sporen die we nu gevonden hebben. Op die manier kunnen we beoordelen of er gebouwen op het terrein gestaan hebben en hoe die er dan uitgezien hebben. We verwachten in de tweede helft van dit jaar onze bevindingen te rapporteren aan de opdrachtgever.”

Bachlaan en Starrenburgerpolder

De Bachlaan ligt op een oude strandwal of binnenduin en deze zou al sinds de Prehistorie (3000 voor Chr.) worden bewoond. Bij de opgravingen in februari van dit jaar zijn bewoningssporen uit de Bronstijd gevonden.

In de Starrenburgerpolder zijn restanten van het Kanaal van Corbulo (Romeinse tijd) aangetroffen. Hier is tijdens archeologisch onderzoek de kleivulling van dit in het veen gegraven kanaal vrijgelegd. Daarnaast zijn enkele houten palen ontdekt die een onderdeel vormen van de houten beschoeiing.

Manon Vonk

Weer 'nieuwe' monumenten bij Open Monumentendag

Open Monumentendag in Voorschoten wordt steeds interessanter. Op zaterdag 12 september openen weer meer monumenten hun deuren voor het publiek. Het totaal aantal komt daarmee dit jaar op 23. Vergeleken met vorig jaar zijn er de volgende monumenten bij gekomen:

Zilverfabriek

De Zilverfabriek gaat voor het eerst sinds 2007 weer open (alleen in de middag, van 13.00 tot 17.00 uur).

De Vereeniging

Het gemaal 'de Vereeniging' (aan het Oude Veenpad, langs het spoor op de grens met Leidschendam) wordt momenteel gerestaureerd en zal te bezichtigen zijn.

Donkwoning

Na een jaartje afwezigheid zal de Donkwoning weer open zijn. De Donkwoning is een oase van rust aan het einde van het industrieterrein van de Dobbewijk. Het huis, maar zeker ook de tuin, zijn een bezoekje waard.

Boerderij Nooitgedacht

Boerderij Nooitgedacht (tegenover de ingang van Intratuin) is dit jaar voor het eerst open. De boerderij dateert uit de eerste helft van de 16e eeuw en Patricia Nauta zal u graag vertellen over de creatieve cursussen die er gehouden worden.

Theehuis Jansland

Het pas gerestaureerde theehuis Jansland (bij de kinderboerderij en begraafplaats Rosenburgh) zal u graag ontvangen.

Het Kruispunt

De kerk het Kruispunt (Schoolstraat 20, tegenover het gemeentehuis) zal dit jaar ook open zijn.

Omdat deze monumenten erbij gekomen zijn hebben we weer meer vrijwilligers nodig. De vrijwilligers staan een halve dag (3 à 4 uur) bij een van de monumenten en delen informatie uit aan de bezoekers. Ook houden ze het aantal bezoekers bij en houden ze een oogje in het zeil. De huidige groep is heel enthousiast en bijna iedereen die vorig jaar meedeed, doet ook dit jaar weer mee. Als u belangstelling hebt om hieraan mee te doen, of u kent iemand die daar belangstelling voor heeft, meldt u zich dan aan bij Bart van Oirsouw (tel. 06-525 40 076 of e-mail: oirsouw52@gmail.com).

Interieurs van het Theehuis Jansland en de kerk Het Kruispunt

Thema Kunst en Ambacht

Het thema van Open Monumentendag 2015 is 'Kunst en Ambacht'. In verband hiermee zijn er verschillende activiteiten.

Boerderij Oud Woelwijck

Het thema 'Kunst in het Monument' is in meerdere betekenissen van toepassing op Oud Woelwijck. De voormalige eigenaresse van de boerderij, Louise de Lang-van Schaik, afgestudeerd aan de Academie voor Beeldende Kunst in Den Haag, heeft zeer verdienstelijk geschilderd. Toen haar man in 1960 overleed, startte zij een lesprogramma in allerlei creatieve vakken om vrouwen hun eigen creativiteit te laten ontdekken. Na haar dood in 1993 werd haar vermogen ondergebracht in een stichting met de bepaling dat de creatieve cursussen doorgang moesten vinden. En nu vindt de kunst gestalte in de cursussen tekenen, keramiek, fotografie, meditatieve beweging, gouborduren en binnenhuisarchitectuur.

Op 12 september kunt u kennismaken met zowel de prachtige portretten van Louise de Lang als de 'nieuwe' kunst van de huidige cursussen. Liesbeth Bos plaatst wederom haar prachtige beelden in de tuin, Ger Vermaes maakt die dag snelportretten van bezoekers, Toni Boot demonstreert snelschilderen, Ina Versteeg demonstreert tekenen naar de natuur, Arjen Toet geeft twee workshops Zhineng Qigong van drie kwartier, aanvang 13.00 en 15.00 uur, Pieter de Vries laat natuurfoto's zien en Ulrike Mullner laat u kennismaken met gouborduren.

Er is werk geëxposeerd van zowel docenten als cursisten. De dag zal worden opgeluisterd door muziek en bij mooi weer kunt u genieten van een kopje koffie of thee in de weelderige tuin.

Kunstgenootschap Vlietstreek

Het Kunstgenootschap Vlietstreek exposeert in de Dorpskerk. Het Kunstgenootschap Vlietstreek is een vereniging van en voor kunstenaars en kunstliefhebbers in de regio Vlietstreek. Het genootschap herbergt meerdere kunstdisciplines en dat is uniek! Meer disciplines onder één dak maken dat er een verbinding kan ontstaan tussen verschillende kunstvormen. Het biedt de kans om over de grenzen van de eigen kunstdiscipline heen te gaan.

Info: www.kgvlietstreek.nl

Jan Berghuis Antiekrestauratie

Restaurateur Jan Berghuis heeft een open dag in zijn atelier (Voorstraat 35c). Jan Berghuis Antiekrestauratie is gespecialiseerd in het restaureren van antieke meubelen van de 16e tot en met de 20e eeuw, alsmede (houten) kunstobjecten en klassieke interieurs.

Info www.janberghuis.nl

BURGY

BURGY Bouwbedrijf geeft een demonstratie van ambachten bij het woonhuis van Berbice. Bij BURGY Bouwbedrijf in Leiden gaan traditioneel vakmanschap en moderne bedrijfsvoering hand in hand. Als gecertificeerd Restauratie-Bouwbedrijf is BURGY gespecialiseerd in het restaureren van monumenten en historische bouwwerken.

Info: www.burgy.nl

Comité Open Monumentendag

Het Comité Open Monumentendag geeft een beknopt boekje uit waarin interessante kunst- of ambachtsaspecten worden belicht van een aantal monumenten. Dit boekje zal zowel bij de kramen van Oud Groen en Leefbaar Voorschoten en Open Monumentendag als bij een aantal monumenten verkrijgbaar zijn.

Bart van Oirsouw

Excursie door park en tuinen van Beresteijn en Berbice Zaterdag 26 september vanaf 9.30 uur

Het land waarop Beresteijn is gebouwd hoorde tot 1830 bij de buitenplaats Vredenhoef. Toen de weduwe van de laatste eigenaar van deze buitenplaats kinderloos stierf in 1830, werd het geheel geveild. Kennelijk werd het deel aan de overkant van de Leidseweg, de overtuin van Vredenhoef, groot ruim 9 ha, op de veiling verkocht aan Jan Willem Pauw, eigenaar van het buiten Bethlehem aan de Vliet. Deze verkocht het in 1833 aan Jhr. Hugo van Beresteijn die er in 1833/34 zijn huis bouwde. De hoge wal achter het landgoed houdt de wind tegen en beschermt zo de beplanting. Een typisch element van de Engelse landschapsstijl is de kunstmatig aangelegde grot in de hoge wal. Zuilen, piramides en andere bouwwerken werden in het tuinontwerp opgenomen om bezoekers te vermaken.

De buitenplaats Berbice dateert uit de 17e eeuw, toen Allard Poelaert het gebied in 1662 kocht van raadspensionaris Johan de Witt. Zijn schoonzoon Pieter de la Court van der Voort heeft de buitenplaats zijn huidige allure gegeven door rond 1700 onder andere een oranjerie en fruitmuren te bouwen. In het begin van de 19e eeuw liet de Voorschotense burgemeester Pompe van Meerdervoort door Zocher senior een landschapstuin aanleggen. Vanaf het midden van de 19e eeuw is de buitenplaats bewoond geweest door de fabrikantenfamilies van Kempen en Begeer.

De gidsen praten u graag bij over het beheer dat het Zuid-Hollands Landschap en onze vereniging uitvoeren om deze parels te behouden. We sluiten af met thee/koffie in de oranjerie van Berbice.

De rondleiding start bij de ingang van het landgoed Beresteijn en wordt georganiseerd door het Zuid-Hollands Landschap en onze vereniging. Voor deelname aan deze rondleiding vragen wij € 6 per deelnemer. Het aantal deelnemers is maximaal 25 per rondleiding; aanmelden bij www.zuidhollandslandschap.nl.

**Rondleiding langs de kunstcollectie in de voormalige Zilverfabriek
vrijdag 30 oktober**

Over deze excursie informeren we u in onze volgende *Nieuwsbrief*.

**Verslag rondleiding over de steigers en door de portierswoning
van Berbice op 17 april 2015 jl.**

Aan deze boeiende excursie op de uit de 17e eeuw daterende buitenplaats Berbice namen 24 leden van de Vereniging tot Behoud van Oud, Groen en Leefbaar Voorschoten deel. Om elkaar over de smalle steigerpaden niet voor de voeten te lopen werd de groep in tweeën gedeeld. Twee bevlogen gidsen, aannemer Lucas van der Ham van BURG Y Bouwbedrijf en architect Michiel Enderman, leidden de deelnemers afwisselend over de steigers van het hoofdhuis Berbice en de in het groen verscholen portierswoning.

Hoog op de steigers, met een prachtig uitzicht op de groene omgeving, vertelden de rondleiders over de restauratie van de bouwwerken, de materialen die daarbij worden gebruikt, over de historische context, over allerlei interessante details en en passant over de rijke geschiedenis van de buitenplaats.

Alles wordt zo veel mogelijk in de oorspronkelijke staat teruggebracht. Dat geldt ook voor de kleur geel die onder vele lagen verf te voorschijn kwam en opnieuw is aangebracht op de houten elementen van de gevels van Berbice. Zo hoog, boven op de steigers, was ook van dichtbij het met enorme nieuwe loodplaten afgedekte koepelvormige dak te bewonderen. Het was iedereen duidelijk dat alles met enorme zorg en liefde wordt hersteld.

De portierswoning werd ook vanbinnen bekeken onder leiding van de gidsen. Vanbuiten lijkt het een kleine woning, maar wat een ruimte blijkt er daarbinnen te zijn! Ook hier worden alle kamers zo veel mogelijk in de oorspronkelijke staat teruggebracht, maar wel goed geïsoleerd. Van de muren is men bezig alle lagen behang te verwijderen, wat mooie abstracte ‘collages’ oplevert.

De middag werd afgesloten met een drankje in de romantische rozentuin bij de oranjerie, gelegen in het park van de buitenplaats. Michel van den Boer, bestuurslid van de Stichting tot Behoud van Cultuurhistorische Buitenplaatsen, zorgde voor een interessant verhaal over de geschiedenis van de buitenplaats en haar bewoners door de eeuwen heen, over de oranjerie en de prachtige oude tuinmuren. Mede door het prachtige weer was het een geslaagde excursie in een ontspannen sfeer.

Tekst Fietje Cramer en foto's Patrick Reuser

Voor info: buitenplaatsberbice.nl

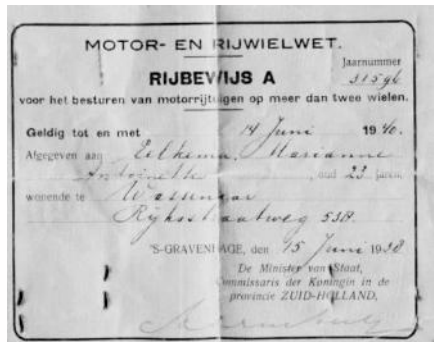

Mar Eelkema, een markante vrouw, slot 23

De familie heeft in Rockanje al jaren een zomerhuisje waar tante Mar in de jaren 50/60 zomerkampen organiseerde voor de kinderen die zij kende door haar werk. De jongeren waren tussen de drie en veertien jaar, ze hadden elke dag een taak, er werden spelletjes gedaan en er werd veel in zee gezwommen. Mooi vindt tante Mar het dat de kinderen allemaal deden wat ze zei. Wel had ze er hulp bij. Het huisje in Rockanje is er nog steeds en ze gaat er af toe nog naar toe.

Over hobby's gaat het verder. Zij kwam vaak in "Het Paapje", een weverij/stoffeerderijwinkel achter het spoor aan de Papelaan destijds. In de uitverkoop kocht ze daar stofjes en maakte daar kleding van. Ook had ze een eigen weefgetouw. Ze maakte veel voor de familie en er is zelfs een tentoonstelling georganiseerd rondom haar huisvlijt.

Bijzonder was dat tante Mar op haar achttiende al haar autorijbewijs haalde. In 1933 was dat niet alledaags voor jongedames. Ze reed in haar vaders auto. In Groningen, op een klapbrug, reed ze een keer met het voorwiel van de ophaalbrug af. Haar moeder keek angstig toe. Maar door rustig achterut te rijden kwam het vanzelf weer goed: "We maakten er geen toestanden van."

De blauwe tram door het dorp herinnert ze zich nog wel. Dan stapte ze op bij de halte Schoolstraat en ging met de 'Boedapester', zoals de tram ook wel werd genoemd, naar de plaats waar deze trams werden gebouwd, naar Den Haag naar de huishoudschool. Ze vond de blauwe tram iets deftigs hebben, maar het was vooral ook openbaar vervoer. Haar opleiding heeft ze in Groningen genoten (huishoudkundige), daarna in Den Haag en vervolgens heeft ze de opleiding tot verpleegkundige gevolgd. Ook heeft ze nog in een ziekenhuis in Haarlem gewerkt. Heeft ze nog bijzondere verhalen? Nee, eigenlijk niet. Wel geeft ze nog aan dat als je mensen helpt dat het bij sommige aanslaat maar bij anderen niet...

Wat vindt ze ervan dat ze in 2015 honderd jaar wordt? Eigenlijk hoeft het voor tante Mar niet zo, zegt ze. Maar ze is heel blij met haar neven die haar wekelijks bezoeken en af en toe mee op stap nemen. In het verzorgingshuis is haar vrijheid beperkt. Zo mag ze niet zelfstandig een eindje gaan wandelen of fietsen. Een jaar of vier geleden fietste ze nog zelfstandig naar Scheveningen. Als driejarige ging ze alleen op de fiets naar de tandarts, vertelt ze. Ze reed ook vaak met haar vader op de fiets. Ze herinnert zich nog goed dat haar vader een keer onwel werd en in de berm aan de andere kant(!) van de weg ging liggen. Het duurde wel een uur en toen werden de fietsen weer gepakt en reden ze samen verder, zo ging dat. Ze weet nog dat er in de oorlog op houten banden werd gefietst. Ook heeft ze nog tulpenbollen gegeten tijdens de oorlog; ze vond ze eigenlijk best lekker.

Ten slotte kijkt ze terug op haar werkzame leven. Het vak van verpleegster vond ze belangrijk en leuk om thuis bij de mensen te kunnen uitvoeren. Maar er is nu zoveel veranderd. Je hielp destijds twee à drie weken thuis bij de gezinnen waar baby's waren geboren. Tegenwoordig stelt de kraamhulp niet veel meer voor, vindt ze. "Je was er vroeger meer om elkaar te helpen en nu staan de mensen elkaar naar het leven; de wereld is nu een stuk onveiliger en criminelier geworden."

Het was een bijzonder interview en we nemen afscheid. Op 14 mei 2015 hoopt Mar Eelkema honderd jaar te worden. Ik kreeg nog een leuk fotoboekje mee om foto's uit te zoeken voor bij dit artikel. En als ik nog een keer terug wil komen, dan kan dat **ALTIJD**.

Jan-Willem van Borselen

Mevrouw Eelkema en Olle de Graaff, vroegere en huidige bewoners van Voorstraat 39

Onze leden sturen ons heel wat e-mails in de loop van het jaar. Daar zij wij blij mee, want dat geeft aan dat u meeleeft met onze activiteiten en daarover contact met ons wilt hebben. De vereniging beschikt over verschillende e-mailadressen voor verschillende onderwerpen. Het bespoedigt de afdoening van uw e-mail als u meteen het juiste adres gebruikt. Dat voorkomt het doorsturen van uw commentaar, vraag, mededeling, suggestie, bestelling of wat uw boodschap ook is. Hieronder onze e-mailadressen:

bestuur@oudgroenenleefbaarvoorschoten.nl

Voor alle bestuurszaken betreffende het beleid van de vereniging; u krijgt een reactie van de secretaris; eventueel komt de kwestie in het bestuur ter sprake.

penningmeester@oudgroenenleefbaarvoorschoten.nl

Alles wat betreft de contributiebetaling en de financiën van de vereniging in het algemeen.

ledenadministratie@oudgroenenleefbaarvoorschoten.nl

Voor alle mutaties (aanmelding, verhuizing, wijziging e-mailadres, opzegging e.d.).

activiteitencommissie@oudgroenenleefbaarvoorschoten.nl

Voor het aanmelden voor excursies, lezingen, wandelingen e.d.; graag met vermelding van het aantal deelnemende personen.

planologie@oudgroenenleefbaarvoorschoten.nl

Voor alle zaken betreffende nieuwbouw, renovatie, restauratie, monumenten, bestemmingsplannen, groenontwikkeling, planologie (Duivenvoordecorridor, RijnlandRoute), archeologie e.d.

nieuwsbrief@oudgroenenleefbaarvoorschoten.nl

Voor contact met de Redactiecommissie van de Nieuwsbrief over kopij, deadline, oproepen, mededelingen e.d.

Goed adresseren = snel reageren.

Jan-Willem Sentrop, secretaris

Beeldenkaart Voorschoten

Op initiatief van de Cultuurraad Voorschoten en in samenwerking met de gemeente zijn de beelden in de openbare ruimte in Voorschoten in kaart gebracht. De Fotoclub Voorschoten heeft de foto's van de beelden ter beschikking gesteld.

De beeldenkaart is te bekijken op: content.voorschoten.nl/cultuurkaart. Door op een cijfer te klikken ziet u de foto van het desbetreffende beeld, de naam van de kunstenaar en verdere informatie over het beeld.

Het bronzen beeld verbeeldt drie mannen en een vrouw die een boomstamkano dragen. (Foto: Peter van Evert)

Vorige zomer was er over deze beelden een tentoonstelling in het Museum Voorschoten. Er is toen ook een fietsroute uitgezet die langs alle beelden voert. Stuur een mail naar: nieuwsbrief@oudgroenenleefbaarvoorschoten.nl en we sturen u de fietsroute toe.

Geschiedenis van Zuid-Holland

De website van het Erfgoedhuis Zuid-Holland biedt een keur aan informatie over de geschiedenis van Zuid-Holland. Zo is er veel aandacht voor de Landgoederenzone; deze behelst meer dan alleen de landgoederen en buitenplaatsen. Het erfgoedhuis filmde de bijzondere verhalen van mensen die zich voor dit erfgoed inzetten. De eerste filmpjes staan nu online, waaronder het verhaal van twee vrijwilligers van Berbice. Het ene verhaal gaat over de rozentuin en het andere over de historische fruitmuren. Maar ook verhalen over andere locaties zijn de moeite waard om te beluisteren, zoals over een boom met oorlogsschade of een bekende schrijver die in de oorlog een object uit het kasteel 'leende' en over een middeleeuwse toren die in de 20e eeuw het onderkomen werd van een exclusief gezelschap.

Nieuwsgierig geworden? Ga naar www.geschiedenisvanzuidholland.nl en duik in het verleden van Voorschoten en omgeving.

Kasteelpark Duivenvoorde

De werkzaamheden voor herstel van het Engelse landschapspark van Kasteel Duivenvoorde zijn in 2014-2015 uitgevoerd. Er zijn meer wandel- en verblijfsmogelijkheden voor het publiek, zodat volop genoten kan worden van het landelijke, gastvrije Duivenvoorde.

Tuin en park van Duivenvoorde hebben, evenals het kasteel, de status van rijksmonument. Van grote waarde zijn de talrijke waterpartijen, de afwisseling van weiland en bospartijen, de karakteristieke lanen en de rijkdom aan zeldzame planten en dieren. Het park is dagelijks voor wandelaars geopend. Het toegangskaartje is tevens geldig voor landgoed De Horsten en omgekeerd.

Tentoonstelling *Adellijke familieportretten op Duivenvoorde*

Deze tentoonstelling loopt nog tot en met 24 oktober en biedt een staalkaart van Hollandse adelportretten vanaf de 16e eeuw.

Info: www.kasteelduivenvoorde.nl

Huygensmuseum Hofwijck Voorburg

De buitenplaats Hofwijck is het geesteskind van Constantijn Huygens (1596-1687), dichter, musicus, kunstkenner en secretaris van de prins van Oranje. Op Hofwijck kon Constantijn ontsnappen aan zijn drukke leven aan het Haagse Hof. Hij ontwierp het huis en de tuin in 1641. De bouwprincipes van de Italiaanse renaissance - symmetrisch en met harmonieuze maatverhoudingen - vormden het uitgangspunt. Hij liet zich daarbij inspireren door de klassieke Romeinse architect Vitruvius. De plattegrond van de tuin heeft de vorm van het menselijk lichaam. Dit is uniek in de Hollandse tuinkunst. De bouwheer was trots op zijn Hofwijck. In zijn lange hofdicht *Hofwijck* dichtte hij:

'De sleutel van mijn hart is die van deze tuin'.

***Ijskoud!* Tentoonstelling over Constantijn's ijskelder op Hofwijck**

Deze tentoonstelling duurt nog tot 1 september. Klapstuk van de tentoonstelling is de recent gerestaureerde ijskelder op de buitenplaats. Daarnaast toont Hofwijck een bijzondere ruim twee meter lange tekening van een zeventiende-eeuwse ijsmachine.

Info: www.hofwijck.nl

Activiteiten op onze website

Alle komende activiteiten voor onze leden kunt u ook terugvinden op onze website.

Nieuwsbrief digitaal

De *Nieuwsbrieven* van onze vereniging staan ook op onze website: www.oudgroenenleefbaarvoorschoten.nl.

Wilt u onze *Nieuwsbrief* digitaal ontvangen, stuur dan een e-mail naar nieuwsbrief@oudgroenenleefbaarvoorschoten.nl met het verzoek hiertoe en we zetten uw e-mailadres op onze verzendlijst.

Mail of schrijf ons

Heeft u iets voor de *Nieuwsbrief* wat u aan ons kwijt wilt, stuur het ons toe:

per e-mail: nieuwsbrief@oudgroenenleefbaarvoorschoten.nl;

per post:

Redactie *Nieuwsbrief* OGLV
Karel Doormanlaan 11
2252 BE Voorschoten

Aankondiging per e-mail

Onze *Nieuwsbrief* verschijnt viermaal per jaar. Als we tussen twee *Nieuwsbrieven* door een belangrijke mededeling voor onze leden hebben, sturen we die per e-mail, ook als we tussendoor een nieuwe activiteit voor onze leden hebben georganiseerd.

Wilt u voorkomen dat u iets mist en heeft u uw e-mailadres nog niet aan ons doorgegeven, stuur dan een e-mail naar onze leden-administrateur:

ledenadministratie@oudgroenenleefbaarvoorschoten.nl.

Nieuwe leden

Van harte heten we deze keer welkom bij onze vereniging:

Mw. M.B.A. de Lange

Rouboslaan 112

Voorschoten

Mw. A.P.A. Evers

Annie M.G. Schmidtlaan 202

Voorschoten